

Порівняльна професійна педагогіка № 1 (Т. 5), 2015 : наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. – Хмельницький : ХНУ, 2015. – 221 с.

Публікацію англomовної онлайн-версії журналу «Порівняльна професійна педагогіка» здійснює видавництво **De Gruyter Open** (Німеччина)

<http://www.degruyter.com/view/jrpp>

Журнал включено до 14 міжнародних наукометричних баз (Cabell's directory, EBSCO, Discovery Service, Google Scholar, WorldCat ma in.)

Включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки»

(Наказ МОН № 54 від 25.01.2013)

Офіційна веб-сторінка журналу:

<http://khnu.km.ua/angl/default.htm>

Засновники:

Національна Академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Хмельницький національний університет
Центр порівняльної професійної педагогіки

НАУКОВА РАДА

Голова:

Кремень В. Г. – д. філос. н., проф., дійсний член НАН і НАПН України, Президент НАПН України

Члени:

Матвієнко О. В. – д. пед. н., проф., Київський національний лінгвістичний університет

Ничкало Н. Г. – д. пед. н., проф., дійсний член НАПН України,

акад.-секр. Від-ня проф. освіти і освіти дорослих НАПН України

Сквба М. Є. – д. тех. н., проф., чл.-кор. НАПН України, ректор Хмельницького національного університету

Хомич Л. О. – д. пед. н., проф., Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Бідюк Н. М. – д. пед. н., проф., Хмельницький національний університет

Заступник головного редактора:

Авшенюк Н. М. – к. пед. н., с. н. с., Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України

Відповідальний секретар:

Садовець О. В. – к. пед. н., доц., Хмельницький національний університет

Технічний секретар:

Шаран Р. В. – к. пед. н., доц., Хмельницький національний університет

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Берега В. Є. – д. пед. н., проф., Хмельницький національний університет

Десятов Т. М. – д. пед. н., проф., Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

Жуковський В. М. – д. пед. н., проф., Національний університет «Острозька академія»

Козубовська І. В. – д. пед. н., проф., Ужгородський національний університет

Лещенко М. П. – д. пед. н., проф., Ін-т інформ. технологій та засобів навчання НАПН України

Лук'янова Л. Б. – д. пед. н., проф., Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України

Огієнко О. І. – д. пед. н., проф., Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України

Петрук Н. К. – д. філос. н., проф., Хмельницький національний університет

Пузовська Л. П. – д. пед. н., проф., Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

Семенов О. М. – д. пед. н., проф., Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України

Торчинський М. М. – д. філол. н., проф., Хмельницький національний університет

Гуревич І. Р. – д. філол. наук, проф., дир. Інституту обробки знань Дармштадського технічного університету, Німеччина

Іванова С. В. – д. філос. н., проф., дир. ФДНУ «Інститут теорії та історії педагогіки РАО»,

Державний радник Російської Федерації І класу

Кіппи Я. – д. психол. наук, проф., Дебреценський університет, Угорщина

Норман Дж. – д. соц. р., проф., Університет Бригама Янга, США

Шльосек Ф. – д. хабіліт., проф., дир. Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки

імені Марії Гжегожевської, шоземний член НАПН України, голова наукового товариства «Польща–Україна», Польща

*Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17801-6651Р від 29.03.2011*

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету
(протокол № 8 від 26.02.2015)*

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015
© Хмельницький національний університет, 2015

УДК: 378.147

ВІКТОРІЯ БЛІК, аспірант
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Адреса: вул. Проскурівського підпілля, 139, Хмельницький, 29013, Україна
E-mail: bilykvika@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

АНОТАЦІЯ

У статті охарактеризовано важливість інженерно-педагогічної освіти для світового ринку праці. Описано особливості розвитку сучасної інженерно-педагогічної освіти у країнах світу, що полягають у глобалізації економіки, переході до високоякісної освіти та поглибленні міжнародного співробітництва тощо. Висвітлено сутність проектувальної компетентності майбутнього інженера-педагога швейного профілю, що полягає у здатності фахівця забезпечувати педагогічний процес дидактичним проектом, а виробничий – технічною документацією на виготовлення швейного виробу відповідно до норм і стандартів виробництва.

На підставі аналізу нормативних документів та вітчизняного і зарубіжного досвіду (Сполучені Штати Америки, Австралія, Південна Африка, країни Європи тощо) підготовки інженерів-педагогів швейного профілю у ході дослідження з'ясовано особливості формування у майбутніх фахівців проектувальної компетентності як складової професійної компетентності. Першим шляхом здобуття кваліфікації «інженер-педагог» є навчання майбутніх фахівців за напрямом підготовки «Професійна освіта» (у східноєвропейських країнах). Другий шлях – здобуття педагогічної кваліфікації в професійно-педагогічних навчальних закладах на базі отриманої кваліфікації «інженер». Третім шляхом є здобуття інженерно-педагогічної кваліфікації на базі технічної підготовки за результатами навчання у Міжнародній організації з інженерної педагогіки, що за підсумками навчання документально підтверджує кваліфікацію і компетентність викладачів та заносить їх у міжнародний реєстр інженерів-педагогів.

Ключові слова: компетентність, проектувальна компетентність, інженер, інженер-педагог, проектувальна компетентність інженера-педагога, країни світу, результати навчання, Міжнародна організація з інженерної педагогіки.

ВСТУП

Важливість інженерно-педагогічної освіти у розвитку економіки України та зарубіжних країн активно зростає. Це пов'язано із впровадженням наукоємного виробництва, потребами ринку праці у компетентних працівниках. Значний акцент на якість підготовки інженерів-педагогів зумовлюється зростанням потреб вищих навчальних закладів у високопрофесійних педагогічних кадрах. Європейські країни проголосили педагогічну освіту однією з основ європейської соціальної моделі [1, с. 191], метою якої є професійна підготовка майбутніх фахівців для різних галузей виробництва. Унікальною серед педагогічних спеціальностей є інженерно-педагогічна освіта (ІПО), що поєднує в собі дві самостійні та водночас взаємопов'язані, інтегровані складові: інженерну і психолого-педагогічну. Тому майбутній інженер-педагог повинен мати

підготовку в предметній галузі професійної діяльності, що відповідає профілю підготовки та галузі професійної педагогіки і психології.

Розвиток сучасної інженерно-педагогічної освіти у світі пов'язаний із такими особливостями: переходом до високоякісної освіти та підготовкою майбутнього фахівця до нових умов сучасного виробництва; процесами глобалізації економіки; поглибленням міжнародного співробітництва в освіті; високими темпами розвитку нових технологій тощо. За характером функцій інженерно-педагогічну освіту науковці відносять до педагогічної освіти, предметною основою якої визначають інженерну підготовку, що дає можливість випускникам працювати як у галузі освіти, так і на виробництві [3, с. 8]. Дуальність інженерно-педагогічної освіти полягає у тому, що майбутній фахівець виконує професійні функції, які стосуються як виробництва, так і освіти. Через функції, що виконує майбутній інженер-педагог, описує його професійну компетентність І. Каньковський та виділяє такі її складові: проектувальну, управлінську, дослідницьку, організаційну, інкультураційну та контролю [2, с. 178]. Безумовно, актуальною в умовах суспільно-економічного розвитку країн світу є підготовка інженерів-педагогів швейного профілю, що пояснюється дефіцитом компетентних фахівців нової формації у галузі швейного виробництва. При цьому проектувальну компетентність інженера-педагога швейного профілю, що проявляється у забезпеченні педагогічного та виробничого процесів відповідною нормативною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами розглядаємо як базову у формуванні професійної компетентності майбутнього фахівця. Однак особливості формування проектувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в Україні та зарубіжних країнах не стали предметом самостійних наукових досліджень.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ – схарактеризувати особливості формування проектувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю у різних країнах світу.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблеми формування компетентності майбутніх фахівців стають предметом вивчення науковців В. Байденко, І. Васильєва, О. Дубасенюк, О. Коваленко, Л. Тархан, Ю. Татура, Л. Усеїнової та ін. Формування проектувальної компетентності у майбутніх фахівців висвітлюють у своїх дослідженнях Ю. Белова, Н. Брюханова, В. Докучаєва, С. Ігнатенко, С. Нечіпор, В. Петрук, А. Щуканова і ін.

Для досягнення мети дослідження використовувався комплекс таких теоретичних методів: аналіз, синтез та узагальнення наукової літератури і нормативної документації з проблеми професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів; зіставлення – для порівняння результатів навчання з проектувальної компетентності; узагальнення та прогнозування при формулюванні висновків.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У рамках сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів в освіті, як зазначає дослідник Н. Ничкало, гостро постають питання взаємозв'язку освітніх систем різних континентів, їх багатомірність, порівнянність та взаємне визнання продукту – конкретної людини, що підготовлена до активної високопрофесійної діяльності в різних галузях [4, с. 4]. Саме впровадження компетентнісного підходу у систему вищої професійної освіти передбачає її орієнтацію на розвиток особистості майбутнього фахівця та досягнення бажаних результатів навчання (компетентностей), сприяє ефективнішому порівнянню академічних ступенів та програм підготовки, відтак посилюється прозорість підготовки фахівців та підвищується кількісний показник мобільності викладачів і студентів.

Отримання випускниками вищих навчальних закладів кваліфікації «інженер-педагог» у галузі швейного виробництва в країнах світу здійснюється різними шляхами. Відтак, в Україні та деяких східноєвропейських країнах у переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка майбутніх фахівців, є «Професійна освіта (за профілем)», після завершення п'ятирічного навчання випускники отримують кваліфікацію «інженер-педагог». Специфікою підготовки інженерно-педагогічних фахівців в Україні за спеціальністю 7.01010401 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості» є те, що у всій сукупності дисциплін навчального плану простежується два взаємопов'язані напрями підготовки: педагогічна та інженерна, що стосується галузі швейного виробництва. У чинному галузевому стандарті (Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за напрямом підготовки 0101 «Педагогічна освіта», спеціальність 7.01010401 «Професійна освіта», профіль підготовки «Технологія виробів легкої промисловості») прописані функції, типові завдання діяльності та уміння, якими повинен володіти випускник вищого навчального закладу. Результати навчання, що стосуються інженерного та педагогічного проектування полягають у розробці майбутнім фахівцем проекту, який документується професійною мовою. Проектувальна компетентність інженера-педагога полягає у здатності фахівця забезпечувати педагогічний процес дидактичним проектом, а виробничий процес технічною документацією на виготовлення швейного виробу відповідно до норм і стандартів виробництва.

Дуальна природа ПІО закладена в самій її сутності, хоча фахівці непедагогічних спеціальностей в Україні можуть здобути педагогічну кваліфікацію в професійно-педагогічних університетах та академіях, за умов виконання вимог галузевого стандарту вищої професійно-педагогічної освіти щодо психолого-педагогічної підготовки.

Однак є й інший шлях отримання інженерно-педагогічної освіти. Світова практика підготовки інженерів-педагогів показує, що педагогічну освіту можна отримати на базі технічної підготовки. Для цього у Європі з 1972 року існує Міжнародна організація з інженерної педагогіки – International Society for Engineering Education (IGIP), що об'єднує науково-педагогічну спільноту 72 країн світу. За підсумками навчання IGIP присвоює слухачам звання «Європейський викладач технічних дисциплін», документально підтверджує кваліфікацію і компетентність викладачів та заносить їх у міжнародний реєстр інженерів-педагогів [11]. За результатами навчання в IGIP інженер-педагог готовий здійснювати функції дидактичного проектування, зокрема конструювати зміст підготовки, обирати адекватні для його засвоєння засоби, форми і методи навчання тощо.

У своєму дослідженні член комісії сертифікованих інженерів (Commission of certified engineers, France) Б. Ремод (B. Remaud) зазначає, що загальні результати навчання інженерів, визнані на міжнародному рівні, обов'язково містять інженерне проектування [14]. Відтак, у документах ради з акредитації інженерів Австралії (Engineers Australia. Accreditation Board) одним із елементів компетентності інженера є здатність систематичного проектування технологічних процесів із чітко визначених інженерних проблем [6]. У стандарті професійної компетентності інженерів Великобританії (The Accreditation of Higher Education Programmes UK Standard for Professional Engineering Competence) проектування на рівні бакалавра розуміють як створення і розвиток економічно життєздатного продукту, процесу або системи для задоволення певних потреб. На рівні магістра – розуміють як великий досвід і повне розуміння процесів проектування та методології, а також можливість застосовувати й адаптувати їх у незнайомих ситуаціях; здатність створювати інноваційний дизайн

продукції, систем, компонентів або процесів для задоволення нових потреб [16]. Аналогічно, однак з деякими відмінностями, розглядають зміст інженерного проектування в документі Європейського стандарту для акредитації інженерних програм (EUR-ACE Framework Standards for the Accreditation of Engineering Programmes) [8] та у стандарті бакалавра технічних наук Ради інженерів Південної Африки (ENGINEERING COUNCIL OF SOUTH AFRICA Standards and Procedures System) [10].

З огляду на викладене вище, очевидно, що формування проектувальної компетентності має місце і в змісті підготовки інженерів швейного профілю. Зауважимо, що підготовка інженерів швейного профілю на сьогоднішній день здійснюється у вищих навчальних закладах усіх континентів після завершення навчання за ОКР «бакалавр» та «магістр». Зокрема, у Сполучених Штатах Америки існує понад 250 вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку інженерів швейного профілю, у шести провінціях Канади – понад 10; в Океанії – понад 20, в Індії – понад 55, у Південній Кореї – більше 40 вищих навчальних закладів. Значна кількість вищих навчальних закладів, що готують інженерів швейного профілю зосереджена в Китаї, оскільки тут дуже активно розвивається галузь швейної промисловості. У Європі, як одному із провідних центрів світової моди, функціонує більше 100 вищих навчальних закладів із підготовки майбутніх фахівців швейної галузі [10].

Розглянемо результати сформованості проектувальної компетентності інженера швейної галузі, що є предметом нашого дослідження. У документі американського центру атестації сімейних і споживчих наук (Family and Consumer Sciences Credentialing Center) «Мода, текстиль та одяг. Оцінювання та сертифікація компетентностей» складові проектувальної компетентності як результату навчання формулюють таким чином: пояснити, як тканина, її волокнистий склад, текстура, візерунок і обробка впливають на вигляд виробу; застосовувати схеми і теорії кольору для створення і вдосконалення візуальних ефектів; використовувати елементи і принципи дизайну в проектуванні одягу; використовувати систему автоматизованого проектування одягу; створювати дизайн одягу, що враховує екологічні, психологічні, технічні, економічні та інші вимоги; демонструвати здатність використання технологій проектування в моді, текстилі та одязі [9]. Аналіз програми підготовки бакалавра моди «Проектування одягу і дизайн» (University of Canberra, Australia) дозволив виділити такі результати навчання з проектувальної компетентності: враховувати властивості волокон і тканин при проектуванні одягу, створювати проект від ідеї до готового продукту на основі відповідних методів та необхідної документації, використовувати системи автоматизованого проектування та ручні методи для проектування процесів швейного виробництва [5]. Трактування результатів сформованості проектувальної компетентності у професійних бакалаврів інженерії в різних європейських країнах є досить схожим. Аналіз програми навчання професійного бакалавра «Дизайн, технологія та управління у швейній промисловості» (South-West University «Neofit Rilski», Bulgaria) дозволив проектувальну компетентність трактувати як здатність проектувати швейні і текстильні вироби, розробляти конструкторську, технологічну і техніко-економічну документацію із використанням сучасних комп'ютерних систем [12]. Зокрема, результати сформованості проектувальної компетентності у професійного бакалавра виробництва одягу в університеті Литви (Utena University of Applied Sciences) полягають у здатності узагальнювати інформацію про модні тенденції; застосовувати принципи моделювання конструкції швейного виробу; вивчати і характеризувати особливості швейних матеріалів для виготовлення одягу; розробляти конструкторсько-технологічну документацію на нову модель

одягу [13]. При аналізі змісту навчальної програми інженера текстильного та швейного виробництва (University of Ljubljana, Slovenia) визначено таке трактування сутності проєктувальної компетентності, як здатність створювати проєкти на швейні вироби згідно з принципами та методами проєктування [15].

ВИСНОВКИ

Отже, можна зробити висновок, що проєктувальна компетентність майбутнього інженера-педагога в узагальненому вигляді полягає у здатності майбутнього фахівця розробляти педагогічні та виробничі проєкти на основі принципів і методів проєктування. Зазначимо, що особливості світової практики формування проєктувальної компетентності як складової професійної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю полягають у тому, що вона може здійснюватися такими шляхами:

1. Отримання кваліфікації «інженер-педагог» швейного профілю у результаті навчання за напрямом «Професійна освіта» і профілем «Технологія виробів легкої промисловості» в Україні (в інших східноєвропейських країнах назва профілю може змінюватися).

2. Отримання кваліфікації «інженер» у вищому навчальному закладі та додатково здобуття педагогічної кваліфікації в професійно-педагогічних університетах, інститутах чи академіях.

3. Отримання кваліфікації «інженер-педагог» на базі технічної підготовки за результатами навчання у Міжнародній організації з інженерної педагогіки (IGIP), що забезпечує підготовку і підвищення кваліфікації викладачів різних спеціальностей.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні критеріїв і показників проєктувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю та обґрунтуванні педагогічних умов її формування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авшенюк Н. М. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі : монографія / Н. М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 232 с.

2. Каньковський І. Є. Система професійної підготовки інженерів-педагогів автотранспортного профілю : монографія / І. Є. Каньковський ; за ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький : ФОП Цюпак А.А., 2014. – 562 с.

3. Коваленко О. Е. Інженерно-педагогічні кадри: нові вимоги сьогодення / О. Е. Коваленко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2008. – № 21. – С. 8–17.

4. Ничкало Н. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: прогностичний аспект / Нелля Ничкало // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: тези доповідей звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–31 березня 2010 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В.О. Радкевич. – К.: ІНТО НАПН України, 2010. – С. 4–8.

5. Bachelor of Fashion (Apparel Engineering and Design) [Electronic resource] // University of Canberra, Australia – Mode of access: http://www.canberra.edu.au/coursesandunits/course?course_cd=257HG.

6. Engineers Australia accreditation board [Electronic resource]. – Mode of access : [http://www.engineersaustralia.org.au/sites/default/files/shado/Education/Program%20Accreditation/AMS%20Engineering%20Associate%20\(Competency%20based\)/140210_p05ea_stage_1.pdf](http://www.engineersaustralia.org.au/sites/default/files/shado/Education/Program%20Accreditation/AMS%20Engineering%20Associate%20(Competency%20based)/140210_p05ea_stage_1.pdf).

7. Engineering council of South Africa. Standard and procedures system [Electronic resource]. – Mode of access: [https://www.ecsa.co.za/RegisterDocuments/FileNames/\(BSc\(Eng\)\)%20%20Bachelors%20Of%20Engineering%20\(BEng\)%20Programmes.pdf](https://www.ecsa.co.za/RegisterDocuments/FileNames/(BSc(Eng))%20%20Bachelors%20Of%20Engineering%20(BEng)%20Programmes.pdf).

8. EUR-ACE Framework Standards for the Accreditation of Engineering Programmes [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.enaee.eu/wp-content/uploads/2012/01/EUR-ACE_Framework-Standards_2008-11-0511.pdf.

9. Fashion, Textiles, and Apparel [Electronic resource] // Assessment and Certification Competencies. – Mode of access: http://www.aafcs.org/res/Credentialing/prepac/Competency_Lists/fashion%20textiles%20and%20apparel%20competencies.pdf.

10. Hegland J. Fashion Education [Electronic resource] / Jane Hegland. – Mode of access: <http://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-education>.

11. International Society for Engineering Education. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.igip.org>.

12. Professional Bachelor in design, technology and management in the sewing industry [Electronic resource] // South-West University «NeofitRilski», Bulgaria. – Mode of access: http://www.swu.bg/media/352216/info%20pak_mtmshp_2013_eng.pdf

13. Professional bachelor of production of clothes [Electronic resource] // Utena University Of Applied Sciences. – Mode of access: <http://www.bachelorstudies.ru/профессиональный-бакалавр-производстваодежды/Litva/Utena-University-Of-Applied-Sciences/>.

14. B. Remaud. European perspectives on the competences of engineering graduates / B. Remaud // Engineering education. – 2013. – №12. – С. 11–17.

15. Textile and clothing production. Higher Education Professional Study Programme [Electronic resource] // University of Ljubljana, Slovenia. – Mode of access: <http://www.iat.p.lodz.pl/files/docs/zbornikNTF.pdf>

16. The accreditation of higher education programmes UK Standard for Professional Engineering Competence [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.engc.org.uk/ecukdocuments/internet/document%20library/AHEP%20Brochure.pdf>.

Comparative Professional Pedagogy (2015), Volume 5, Issue 1: Scientific Journal [Chief. ed. N. M. Bidyuk]. Kyiv–Khmelnyskyi : KhNU. – p. 221.

*The publication of English online version of the journal "Comparative professional pedagogy" is carried out by the publishing house **De Gruyter Open** (Germany)*

<http://www.degruyter.com/view/j/rpp>

The journal is abstracted and indexed in 14 international scientific services (Cabell's directory, EBSCO, Discovery Service, Google Scholar, WorldCat etc.) Registered as a professional medium in Ukraine in "Pedagogical Sciences" field (Order № 54 as of 25.01.2013 of the Ministry of Education and Sciences of Ukraine)

The official webpage of the journal:

<http://khnu.km.ua/angl/default.htm>

Founders:

National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
Institute of Pedagogical and Adult Education
Khmelnyskyi National University
Center of Comparative Professional Pedagogy

SCIENTIFIC BOARD

Head:

Kremen V. G. – Dr. Sc. in Philosophy, Full Member of NAsC and NAPS of Ukraine, President of NAPS of Ukraine

Members:

Matviyenko O. V. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., Kyiv National Linguistic University

Nychkalo N. G. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., Full Member of NAPS of Ukraine, Academician Secretary of the Department of Professional Education and Adult Education of NAPS of Ukraine

Skyba M. Ye. – Dr. Sc. in technology, Full Prof., Corresponding Member of NAPS of Ukraine, Rector of Khmelnytskyi National University

Khomych L. O. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine

EDITORIAL BOARD

Editor-in-chief:

Bidyuk N. M. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., Khmelnytskyi National University

Deputy editor-in-chief:

Avshenyuk N. M. – PhD in Pedagogy, Senior Staff Scientist, the Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine

Executive Secretary:

Sadovets O. V. – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Khmelnytskyi National University

Technical secretary:

Sharan R. V. – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Khmelnytskyi National University

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Bereka V. Ye. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., Khmelnytskyi National University

Desiatov T. M. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., B. Khmelnytskyi Cherkassy National University

Kozybovska I. V. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., Uzhgorod National University

Leshchenko M. P. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the Institute of information technologies and education means of NAPS of Ukraine

Lukyanova L. B. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine

Ohiyenko O. I. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine

Petruk N. K. – Dr. Sc. in Philosophy, Full Prof., Khmelnytskyi National University

Pukhovska L. P. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the University of Education Management of NAPS of Ukraine

Semenoh O. M. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., the Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine

Torchynskyi M. M. – Dr. Sc. in Philology, Full Prof., Khmelnytskyi National University

Zhukovskiy V. M. – Dr. Sc. in Pedagogy, Full Prof., National University "Ostrozka Academy"

Gurevych I. R. – Dr. Sc. in Philology, Prof., Director of Knowledge Processing Institute of Darmstadt Technical University, Germany

Ivanova S. V. – Dr. Sc. in Philosophy, Full Prof., Director of FSScO "Institute of theory and history of pedagogy of Russian Academy of Sciences", 1st class State Counselor of the Russian Federation

Kiss J. – Dr. Sc. in Psychology, Prof., Debrecen University, Hungary

Norman J. – Dr. Sc. in Social Studies, Prof., Brigham Young University, USA

Shlyosek F. – Dr. hab., Full Prof., Director of the Institute of Pedagogy of the Maria Grzegorzewska Academy of Special Education, foreign member of NAPS of Ukraine, Head of scientific society "Poland–Ukraine", Poland

Certificate of the State registration of a published mass medium KB series № 17801-6651P as of 29.03.2011

Recommended for print by the decision of the Scientific Board of Khmelnytskyi National University

(Protocol № 8 dated 26.02.2015)

© The Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPS of Ukraine, 2015

© Khmelnytskyi National University, 2015